

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy z etickej výchovy pre 8.ročník ZŠ

*(Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 3. apríla 1997 rozhodnutím číslo 1640/97
– 151 s platnosťou od 1. septembra 1997.)*

2010

Etická výchova

8. ročník

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Ročník	ôsmy
Škola	ZŠ Námestovo – Komenského ul.
Kód a názov ŠVP	ISCED 2
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne
Vyučovací jazyk	slovenský

CIELE:

Etická výchova (spolu s inými učebnými predmetmi a opatreniami) sa zameriava na prevenciu mravnej devastácie mládeže, ktorá v súčasnosti je vážnou hrozbou. Na dosiahnutie tohto cieľa sa neuspokojuje s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale aj účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem a napomáha osvojenie správania, ktoré je s nimi v súlade. Pozitívnym cieľom predmetu je vychovať zrelú osobnosť, ktorá má vlastnú identitu a hodnotovú orientáciu, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálne (sociálne pozitívne) správanie a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pripravuje mladých ľudí pre život, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova má styčné body aj s ďalšími učebnými predmetmi, avšak sústreďuje sa na etický aspekt problémov. Napríklad: využíva úryvky z literárnych diel, ale so zameraním na senzibilizáciu pre etické problémy a pozitívnych vzorov správania. To isté možno povedať o náuke o spoločnosti, ktorá obsahuje TC "religionistika". Etická výchova v TC "Náboženstvo" sa zameriava na etický aspekt náboženstva s cieľom pochopiť správanie a postoje veriacich a vychovávať ľudí s rôznym postojom k vzájomnej tolerancii.

Účinná etická výchova vyžaduje systematické a dlhodobé pôsobenie podľa psychologicky zdôvodneného programu a dostatok času vyhradeného na jeho realizáciu. Z tohto hľadiska 1 hodina etickej výchovy týždenne predstavuje kompromis medzi potrebou a možnosťami. Na druhej strane výchovu žiaka ovplyvňujú aj ostatné učebné predmety. Najmä hodiny estetickej výchovy, dejepisu a

literatúry dávajú príležitosť na rozhovor o etických problémoch, na prezentáciu pozitívnych vzorov správania a pod. Výchovu študentov ovplyvňuje každý učiteľ svojou osobnosťou, správaním a vzťahom k žiakom. Preto je žiadúce, aby sa všetci učitelia oboznámili s cieľmi a metódami etickej výchovy.

OBSAH

Prehľad tematických celkov

1. Základné predpoklady eticky pozitívneho správania (komunikácia, pozitívne hodnotenie seba i druhých, tvorivé riešenie medziľudských vzťahov, vyjadrenie citov, empatia, odbúranie agresivity)
2. Prosociálnosť a spolupráca ako centrálné etické hodnoty
3. Aplikácia etických princípov na konkrétne problémy (vzťahy v rodine, sexuálne správanie, rodinné hodnoty a normy, zdroje etického poznania, život, fyzické a psychické zdravie ako etické hodnoty, etika v ekológii, ekonomické hodnoty, etika a práca v povolani).

Ciele a obsah tematických celkov

Ciele

Žiak vie vysvetliť základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami.

Žiak chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom.

Žiak sa učí rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou; formulovať svoje životné ciele, zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou, manželstvom a rodinou.

Obsah

TC 1. Zdroje etického poznania ľudsťva

- etika; mravné hodnoty a normy; svedomie
- pozitívne vzory (príklad zreých osobností),
- literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť

TC 2. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém

Základy duševnej hygieny

Niektoré problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia)

TC 3. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života

Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo. Plánované rodičovstvo, "vedomé plodenie", antikoncepcia a prirodzené metódy regulácie počatí, interrupcia a jej možné následky

TC 4. Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ

"Ekonomické cnosti": sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť

Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším

Poctivosť, ochrana spotrebiteľa

TC 5. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty

Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy nesprávne nepovedať pravdu?

Česť, dobré meno, ublíženie na cti

TC 6. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolani

Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva

PROCES

Etická výchova vychováva k mravnej zrelosti tým spôsobom, že navodzuje aktivity, ktoré

1. napomáhajú prežitie a pochopenie etických hodnôt najmä prostredníctvom vnímania situácií, prírody, seba a druhých (senzibilizácia),
2. uľahčujú porozumenie a interiorizáciu súvisiacich hodnôt a noriem (hodnotová reflexia),
3. umožňujú nácvik odpovedajúceho správania (nácvik v podmienkach triedy),
4. prenos skúseností, osvojených v škole, do každodenného života (zovšeobecnenie a prenos).

Tieto štyri body predstavujú štyri metodické kroky, nevyhnutné pre účinnú etickú výchovu (pozri Lencz, 1994, kap. 4.2).

Predpokladom účinnosti etickej výchovy je splnenie určitých podmienok, najmä:

- bezpodmienečné prijatie každého študenta, vytváranie priateľských vzťahov v skupine, pozitívne očakávania (atribúcia), indukčná disciplína,
- zdôrazňovanie prosociálnych hodnôt, ako sú spolupráca a pomoc,
- kontakty učiteľa so študentmi aj mimo hodín etickej výchovy; preto etickú výchovu má učiť učiteľ, ktorý v triede učí aj iné predmety.

Metodické materiály pre etickú výchovu obsahujú ku každému tematickému celku bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, vek študentov a iné okolnosti.

Vážnym problémom sú školy s malým počtom žiakov prihlásených na povinnú etickú výchovu. V praxi sa osvedčila taká úprava rozvrhu hodín, aby etickú výchovu mohli dobrovoľne navštevovať aj niektorí žiaci, ktorí zvolili náboženskú výchovu. Ďalšou možnosťou je spájanie ročníkov, čo však prináša isté problémy najmä pri spájaní ročníkov s vekovým rozdielom žiakov 2 alebo 3 roky. V tomto druhom prípade v jednom školskom roku sa preberá látka 1. ročníka, v nasledujúcom školskom roku látka 2. ročníka.

S vydaním učebnice etickej výchovy sa predbežne nepočíta. Učiteľ má k dispozícii najmä metodický materiál, vydaný Metodickým centrom na Tomášikovej ul. č. 4, POB č. 14, 820 09 Bratislava.